

خلاصه درس

درس اول: هستی بخش

• تفکر درباره جهان دور و نزدیک، آغاز و پایان هستی، موجب طرح این سؤال‌ها می‌گردد: «موجودات متنوع از کجا آمده‌اند؟» و «موجودات جهان، هستی خود را وامدار (وابسته به) چه کسی هستند؟»

انواع خداشناسی

• **خدایابی فطری**، بر اساس فطرت خویش خدا را می‌یابیم، حضورش را درک می‌کنیم و می‌دانیم، آفریننده‌ای حکیم جهان را هدایت و پشتیبانی می‌کند و مدد می‌رساند.

• **معرفت عمیق‌تر**، شناخت صفات و افعال الهی از راه تفکر درباره نیازمندی جهان به خدا در پیدایش

نیازمندی جهان به خدا در پیدایش

مقدمه ۱، ما و این جهان پدیده‌هایی هستیم که وجودمان از خودمان نیست. مقدمه ۲، هر پدیده‌ای، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای است که خودش پدیده نباشد، وجودش از خودش باشد، نیاز به پدیدآورنده نداشته باشد و همواره بوده و خواهد بود.

آیات مولوی

ذات نیافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی بخش

خشک ابری که بود ز آب تهی / ناید از وی صفت آب‌دهی

پدیده‌ای که خودش نیازمند به پدیدآورنده است، نمی‌تواند به دیگران هستی‌بخشی کند. (مقدمه دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش) یک موجود در صورتی نیازمند به دیگری نیست که خودش ذاتاً موجود باشد.

نتیجه ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده‌ای نیازمندیم که پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد: یعنی خدا.

نیازمندی جهان به خدا در بقا

بررسی رابطه جهان با خدا

خدا، خالق مصالح، خواص آن‌ها و حتی خالق خود بناست. نیازمندی موجودات به خدا در هر آن، هر لحظه و دائمی است: این نیاز دائمی هیچ‌گاه قطع یا کم نمی‌شود. رابطه جهان با خدا تا حدی شبیه رابطه جریان برق با مولد آن است: موجودات پس از پیدایش همچنان، مانند لحظه نخست خلق شدن به خداوند نیازمندند.

بررسی رابطه ساختمان با معمار

مصالح و خواص آن‌ها به بنا نیاز ندارد: کار بنا فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آن‌هاست.

آیات مولوی

ما چو ناییم و نوا در ما ز توست ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
ما که باشیم ای تو ما را جان جان تا که ما باشیم با تو در میان
ما عدم‌هاییم و هستی‌های ما تو وجود مطلق، فانی نما
ما همه شیران ولی شیر غلم حمله‌مان از باد باشد دم به دم
عرض نیاز دائمی موجودات به خدا با زبان حال خود و بیان فقر مطلق خود

آیه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ (فاطر، ۱۵)
ترجمه ای مردم، شما به خداوند نیازمند هستید و خداست که [تنها] بی‌نیاز ستوده است.

پیام نیاز انسان به خدا شامل همه امور زندگی، هم پیدایش و هم بقا می‌شود و فقط خداوند بی‌نیاز است که می‌تواند نیاز انسان را برآورده کند.

آیه ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ (رحمن، ۲۹)
ترجمه هر آن‌چه در آسمان‌ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می‌کند. او همواره دست‌اندرکار امری است.

پیام نیاز دائمی و لحظه‌به‌لحظه موجودات به خدا، علت دست‌اندرکار بودن خدا در هر لحظه است تا نیاز موجودات را برطرف سازد.

آگاهی، سرچشمه بندگی

۱ انسان‌های ناآگاه، به نیاز دائمی خود به خدا بی‌توجه‌اند.

۲ انسان‌های آگاه، دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته خدا می‌دانند.

• هر چه معرفت انسان به خدا و رابطه‌اش با او بیشتر شود ← نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.

افزایش خودشناسی ← درک بیشتر فقر و نیازمندی ← افزایش بندگی

• پیامبر گرامی ما، با مقام و منزلت والای خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خدا می‌خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذار نکند.

• **دعای پیامبر (ص)**، «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا»

ترجمه خدایا هیچ‌گاه مرا چشم به هم‌زدنی به خودم وامگذار.

پیام درک نیاز دائمی به خدا، انسان آگاه و با معرفت را به بندگی می‌کشاند.

خدا، نور هستی

• نور ← خودش پیدا و آشکار است و سبب پیدایی و آشکار شدن چیزهای دیگر می‌شود.

آیه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ (نور، ۳۵)

ترجمه خداوند نور آسمان‌ها و زمین است...

پیام تمام موجودات، «وجود» خود را از خدا می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند و وجودشان به وجود او وابسته است.

• هر چیزی در این جهان، بیانگر وجود خالق و آیه‌ای آیات الهی است.

• هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر صفات الهی است.

شعر محمود شبستری

دلی کز معرفت نور و صفا دید به هر چیزی که دید، اول خدا دید

پیام آنان که به دقت و اندیشه در جهان هستی می‌نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند.

شعر باباطاهر

به صحرا بنگرم صحرا تو بینم به دریا بنگرم دریا تو بینم

به هر جا بنگرم گوه و در و دشت نشان از قامت رعنا تو بینم

پیام خداوند در تمامی موجودات هستی، مشهود است.

- رستم با ارزیابی لشکر مسلمانان و با وجود مشاهده تعداد اندک آنان، دچار اضطراب عجیبی شد. پیکی فرستاد و زهره را به مذاکره دعوت کرد:
- رستم به زهره گفت: دربارهٔ دین خود سخن بگو.
- زهره پاسخ داد: پایهٔ آن دو چیز است: یگانگی خدا و رسالت محمد (ص).
- آزاد ساختن بندگان خدا از بندگی انسان‌ها به سوی بندگی خداوند
- مردم از یک پدر و مادرند و همه، برادر و خواهر یکدیگرند.
- اگر این‌ها را بپذیرید دیگر به سرزمین‌های شما قدم نخواهیم گذاشت، جز برای تجارت.
- رستم گفت: در میان ما مردم ایران، سنتی از زمان اردشیر هست که با دین شما سازگار نیست: «کشاورز و پیشه‌ور حق ندارند به طبقه بالاتر روند.» (اختلاف طبقاتی)
- زهره گفت: پس ما برای مردم بهتر از دیگر حکومت‌ها هستیم.
- ما عقیده داریم باید امر خدا را در همهٔ طبقات رعایت کنیم.
- همهٔ مردم از یک پدر و مادر آفریده شده‌اند و همه با هم برادر و برابرنند.

معیار پنجم: ارتقای جایگاه خانواده و احیای منزلت زن

- یکی از اهداف مهم پیامبر اکرم (ص)، ارتقای جایگاه خانواده، به‌عنوان کانون رشد و تربیت انسان‌ها و مانع اصلی فساد و تباهی بود. احیای منزلت زن و ارزش‌های اصیل او از عناصر اصلی این برنامه به شمار می‌رفت. در آن عصر، زن همچون کالا تلقی می‌شد و از کمترین حقوق فردی و اجتماعی، حتی حق مالکیت برخوردار نبود. تولد دختر در خانواده سرافکنندگی آن خانواده را به دنبال داشت. در چنین شرایطی که زن، از هرگونه احترام و جایگاه محروم شده بود، رسول خدا (ص) با گفتار و رفتار خویش انقلابی عظیم در جایگاه خانواده و زن پدید آورد.
- **حدیث پیامبر (ص)**، هیچ مردی نیست که زنی از محارم خود را شاد کند، مگر آنکه خداوند، روز قیامت او را شاد خواهد کرد.
- **پیام** مقام و منزلت زن
- **حدیث پیامبر (ص)**، وقتی به پیامبر (ص) می‌گفتند کسی دختردار شده است، می‌فرمود: دختران چه فرزندان خوبی هستند، سرشار از لطف، آماده کمک به پدر و مادر، انس‌گیرنده، باعث برکت، ریزبین، هنرمند و ظریف‌کار.
- **پیام** مقام و منزلت زن در نگاه پیامبر (ص)
- **رفتار پیامبر (ص) دربارهٔ حضرت فاطمه (س)**
- رفتار پیامبر (ص) با دخترشان بسیار آموزنده بود.
- خانهٔ فاطمه (س) و پیامبر (ص) کنار هم بود.
- از پنجرهٔ روبه‌روی هم هر صبح سلام می‌کرد.
- هنگام بازگشت از سفر اول به سراغ فاطمه می‌آمد.
- دست دخترش را می‌بوسید.
- **گفتار پیامبر (ص) دربارهٔ حضرت فاطمه (س)**
- بهترین زنان جهان چهار تن‌اند: مریم، آسیه، خدیجه و فاطمه (س)
- خداوند از خشنودی فاطمه خشنود و از خشمش به خشم می‌آید.
- فاطمه پاره‌ای از تن من است، هر که او را بیازارد، مرا آزرده است و هر کس مرا بیازارد، خدا را آزرده است.

معیار سوم: پذیرش ولایت الهی

- رسول خدا (ص) به رسالت برانگیخته شده بود تا جامعه‌ای بنا نهد که در آن جامعه، به جای حکومت ستمگران و طاغوتیان، ولایت الهی حاکمیت داشته باشد و نظام اجتماعی بر پایهٔ قوانین و دستورات الهی استوار گردد.
- **تدبر در قرآن (۲)**
- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ...﴾
- با توجه به آیهٔ شریفه و عبارتهای درس، معیار سوم تمدن اسلامی کدام است؟
- **معیار سوم**، پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت
- این معیار، یکی از دلایل تشکیل حکومت اسلامی است. خلفای بنی‌امیه و بنی‌عباس از دایرهٔ ولایت الهی خارج شدند و آنان نه براساس دستورات الهی، بلکه براساس امیال خود حکومت می‌کردند.

معیار چهارم: برپایی جامعهٔ عدالت‌محور

- یکی از مهم‌ترین اهداف پیامبر اکرم (ص) برپایی جامعه‌ای عدالت‌محور بود به‌طوری که در آن مظلوم بتواند به آسانی حق خود را از ظالم بستاند و امکان رشد برای همهٔ انسان‌ها فراهم باشد، نه اینکه نعمت‌ها و ثروت‌های زمین در انحصار گروهی محدود باشد. پیامبر از هر فرصتی برای رفع تبعیض‌های طبقاتی حاکم بر نظام جاهلی و برقراری فرهنگ برابری و مساوات در جامعه، کمال استفاده را می‌نمود و از هیچ تلاشی در این راه فروگذار نمی‌کرد.
- **حدیث امام علی (ع)**، برترین جهاد، سخن حقی است که انسان در مقابل سلطانی ستمگر بر زبان آورد.
- **پیام** برقراری قسط و عدالت خواهی
- قرآن کریم، در آنجا که **اوصاف نمازگزاران** را بیان می‌کند، یکی از ویژگی‌های آن‌ها را این‌گونه ذکر می‌کند که آنان در مال خود برای محرومان و فقیران نیز حق معینی قرار داده‌اند و آنجا که می‌خواهد **تکذیب کنندگان دین** را معرفی کند، از کسانی یاد می‌کند که یتیمان را از خود می‌رانند و دیگران را به اطعام مساکین تشویق نمی‌نمایند.
- رفتار پیامبر اکرم (ص) و بیانات قرآن کریم فضایی به‌وجود آورد که در آن، فاصلهٔ طبقاتی و فقر و بی‌توجهی به محرومان زشت شمرده می‌شد و مساوات و قسط، ارزشی والا تلقی می‌گردید.

تدبر در قرآن (۳)

- ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...﴾
- با توجه به این آیهٔ شریفه و عبارات قبل، معیار دیگری از معیارهای موردنظر پیامبر اسلام برای تشکیل تمدن اسلامی را ذکر کنید.
- **معیار چهارم**، برپایی جامعهٔ عدالت‌محور

وضعیت معیار عدالت در دوره تمدن اسلامی

- با توجه به پیام‌های مکرر قرآن کریم و سیره و روش رسول خدا (ص) نتیجه تا مدتی پس از ایشان توجهی به معیار عدالت وجود داشت.
- **مثال** در مواجههٔ سپاه مسلمانان با سپاه ساسانیان: گفت‌وگویی میان رستم فرخ‌زاد (فرمانده سپاه یزدگرد سوم) با فرمانده سپاه مسلمانان (زهره‌بن عبدالله)، رخ داد.

ردیف	سؤالات	نمره
۱	<p>تدبر در آیات و احادیث:</p> <p>(الف) آیه مبارکه ﴿ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَ أَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ علت گرفتاری افراد به عقوبت را چه چیزی معرفی می‌کند؟</p> <p>(ب) با توجه به حدیث شریف «ما رأيت شيئاً إلاَّ ورأيت الله قبلةً و بعدةً و معةً»، مقصود امیرالمؤمنین (ع)، از اینکه می‌فرماید: «قبل و بعد و همراه هر چیزی خدا را دیدم»، چه می‌باشد؟</p> <p>(ج) آیه شریفه ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ به کدام مراتب توحید اشاره می‌کند؟</p> <p>(د) هر یک از عبارات قرآنی زیر به کدام یک از سنت‌های الهی اشاره دارد؟</p> <p>(۱) ﴿كَلَّا تَمُدُّ هُوَآءَ و هُوَآءٌ مِّنْ عَطَاءِ رَبِّكَ﴾ پرتکرار</p> <p>(۲) ﴿أَحْسِبُ النَّاسَ أَن يَتْرَكُوا أَن يَقُولُوا آمَنَّا وَ هُمْ لَا يَفْتَنُونَ﴾ پرتکرار</p> <p>(هـ) خداوند در آیه ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَ عَدُوِّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ ...﴾ چه دستوری در باب توحید هملی در بُعد اجتماعی به مسلمانان داده است؟</p>	<p>-/۱۵</p> <p>-/۱۵</p> <p>-/۱۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۵</p>
۲	<p>درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.</p> <p>(الف) توحید در مالکیت، یعنی خدا صاحب اختیاری است که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست. پرتکرار</p> <p>(ب) امروزه گرچه شرک در قالب بت و مانند آن در میان بشر جوامع وجود ندارد، اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده‌تر از شرک قدیم است، در میان بشر به چشم می‌خورد.</p> <p>(ج) در اسلام، شرط قبولی تمام اعمالی که فرد به درگاه خداوند عرضه می‌دارد، اخلاص است. پرتکرار</p> <p>(د) به اجرا در آوردن نقشه جهان خلقت و خلق موجودات، مربوط به «قضای الهی» است. پرتکرار</p>	<p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p>
۳	<p>جای خالی عبارات‌های زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید.</p> <p>(الف) هر چه _____ انسان با خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، _____ خود را بیشتر ابراز می‌کند.</p> <p>(ب) اکنون اگر ما از رسول خدا (ص) چیزی درخواست کنیم، درخواست از _____ ایشان است.</p> <p>(ج) میان بُعد فردی و اجتماعی توحید، رابطه _____ وجود دارد. پرتکرار</p> <p>(د) طبق سنت املاء و استدراج، مهلت‌ها و امکانات، با اختیار و اراده گناهکاران به صورت _____ جلوه‌گر می‌شود. پرتکرار</p>	<p>-/۱۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p>
۴	<p>به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>(الف) چه عاملی زمینه‌ساز رسیدن به معرفت همیق و والا به خدا در جواناتان می‌شود؟ پرتکرار</p> <p>(ب) بزرگ‌ترین ضربه جریبان تکفیری بر اسلام چه بود؟</p> <p>(ج) حسن فاعلی به چه معناست؟ پرتکرار</p> <p>(د) چه عواملی سبب طول عمر انسان می‌گردد؟ (دو مورد) پرتکرار</p>	<p>-/۱۵</p> <p>-/۱۵</p> <p>-/۱۵</p> <p>-/۱۵</p>
۵	<p>در عبارات زیر، گزینه صحیح را تشخیص دهید.</p> <p>(الف) یکی از راه‌های درک وجود خدا و شناخت صفات و افعال او که قرآن به ما نشان می‌دهد، کدام است؟ پرتکرار</p> <p>(۱) مقایسه رابطه جهان با خدا نسبت به رابطه مسجد و سازنده آن</p> <p>(۲) تفکر درباره نیازمندی جهان، در پیدایش خود، به آفریننده و خالق</p> <p>(ب) مقصود از نور بودن خدا برای جهان هستی چیست؟</p> <p>(۱) خداوند سبب پیدایی و آشکاری موجودات است.</p> <p>(۲) هر موجودی به‌طور کامل تجلی بخش خدا و نشانگر صفات اوست.</p> <p>(ج) از مصادیق سنت _____، این است که هر عمل نیک را ده برابر پاداش می‌دهد.</p> <p>(۱) سبقت رحمت بر غضب</p> <p>(۲) تأثیر اعمال انسان بر زندگی او</p>	<p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p> <p>-/۱۲۵</p>

ردیف	سوالات	نمره										
درس اول												
۱	چرا رسول خدا (ص) می‌فرماید: «در همه چیز تفکر کنید ولی در ذات خداوند تفکر نکنید»؟	۰/۵										
۲	به سؤال زیر پاسخ کوتاه دهید. نمره درک نیازمندی به خدای بی‌نیاز چیست؟	۰/۵										
درس دوم												
۳	با توجه به آیات زیر مراتب توحید را در هر یک مشخص نمایید. پرتکرار (۱) «اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ» (۲) «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدٌ»	۱										
درس سوم												
۴	درستی یا نادرستی گزاره زیر را با (ص/غ) مشخص کنید. اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد گرفتار شرک عملی شده است.	۰/۵										
۵	عبارت زیر را با کلمه مناسب تکمیل کنید. توحید عملی دارای دو بُعد _____ و _____ است.	۰/۵										
درس چهارم												
۶	در عبارت زیر گزینه صحیح را تشخیص دهید. «برو این دام بر مرغی دگر نه / که هنقا را بلند است آشیانه» (۱) نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان (۲) دریافت پاداش‌های وصف‌نشدنی	۰/۵										
۷	اصطلاح زیر را تعریف کنید. حسن فاعلی:	۰/۷۵										
درس پنجم												
۸	در عبارت زیر گزینه صحیح را تشخیص دهید. عبارت «اگر به کسی زیان رسانده‌ایم، آن را جبران می‌کنیم» از شواهد وجود اختیار: (۱) مسئولیت‌پذیری (۲) تفکر و تصمیم	۰/۵										
۹	به سؤال زیر پاسخ کامل دهید. رابطه اختیار انسان با اراده خداوند را شرح دهید. پرتکرار	۱										
درس ششم												
۱۰	هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (در سمت چپ یک مورد اضافی است).	۱/۵										
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #0070C0; color: white;">(الف)</th> <th style="background-color: #0070C0; color: white;">(ب)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) حمایت خداوند از انسان تلاشگر و مجاهد</td> <td>۱. ابتلاء</td> </tr> <tr> <td>ب) ساخته و شناخته شدن هویت و شخصیت انسان‌ها</td> <td>۲. امداد خاص (توفیق الهی)</td> </tr> <tr> <td>ج) سنت حاکم بر زندگی معاندان و غرق‌شدگان در گناه</td> <td>۳. املاء و استدراج</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴. سبقت رحمت بر غضب</td> </tr> </tbody> </table>	(الف)	(ب)	الف) حمایت خداوند از انسان تلاشگر و مجاهد	۱. ابتلاء	ب) ساخته و شناخته شدن هویت و شخصیت انسان‌ها	۲. امداد خاص (توفیق الهی)	ج) سنت حاکم بر زندگی معاندان و غرق‌شدگان در گناه	۳. املاء و استدراج		۴. سبقت رحمت بر غضب	
(الف)	(ب)											
الف) حمایت خداوند از انسان تلاشگر و مجاهد	۱. ابتلاء											
ب) ساخته و شناخته شدن هویت و شخصیت انسان‌ها	۲. امداد خاص (توفیق الهی)											
ج) سنت حاکم بر زندگی معاندان و غرق‌شدگان در گناه	۳. املاء و استدراج											
	۴. سبقت رحمت بر غضب											

پاسخنامه تشریحی

امتحان ۱ - نوبت اول

- ۱ زیرا همواره و هر آن به او نیازمندند. (درس ۱) (۵/۰)
- ۲ (غ) (درس ۱) (۵/۰)
- ۳ چون این رابطه یک رابطه دائمی است همین که مؤلف متوقف شود، جریان برق هم قطع می‌گردد و لامپ‌های متصل به آن نیز خاموش می‌شوند. (درس ۱) (۱)
- ۴ توحید در مالکیت (درس ۲) (۵/۰)
- ۵ (غ) (درس ۲) (۵/۰)
- ۶ شرک در ربوبیت (درس ۲) (۵/۰)
- ۷ اعتقاد به اینکه علاوه بر خداوند و در کنار او دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند. اگر کسی در کنار ربوبیت الهی برای خود و سایر موجودات حسابی جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند امور را تدبیر کند گرفتار شرک شده در ربوبیت است. (درس ۲) (۵/۰)
- ۸ هر کس مالک چیزی باشد خودش حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارد اما دیگران بدون اجازه وی نمی‌توانند در آن تصرف یا از آن استفاده نمایند. به این حق تصرف، ولایت و سرپرستی می‌گویند. از آنجا که خداوند تنها مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست و مخلوقات جز به اذن و اجازه او نمی‌توانند در جهان تصرف کنند (۵/۰) چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست، بلکه بدین معناست که خداوند آن شخص را در مسیر ر مجرای ولایت خود قرار داده است. (درس ۲) (۵/۰)
- ۹ توحید عملی و عبودیت خداوند (۵/۰) / عبادت خداوند و انجام کارهای زندگی برای رضایت او (درس ۳) (۵/۰)
- ۱۰ شرک (درس ۳) (۵/۰)
- ۱۱ انسان موحد موجودات جهان را مخلوق خدا می‌داند و خود را در برابر آن‌ها مسئول می‌بیند. (درس ۳) (۵/۰)
- ۱۲ هوی و هوس و آنچه و آن کس که انسان‌ها را به هوس‌هایشان می‌رساند، بت و معبودشان شده و آن‌ها را همچون خدا می‌پرستند. (۵/۰) و از ابزارهای جدید، مانند سینما، تلویزیون، ماهواره، اینترنت و سایر رسانه‌ها در این راه بهره می‌گیرند و یکسره از خدا و آخرت غافل شده‌اند. (درس ۴) (۵/۰)
- ۱۳ توحید عملی (درس ۴) (۵/۰)
- ۱۴ محبوب حقیقی - تقرب (درس ۴) (مهرمورد) (۵/۰)
- ۱۵ اخلاص (درس ۴) (۵/۰)
- ۱۶ به این معناست که انجام‌دهنده کار، دارای نیت الهی باشد. (درس ۴) (۵/۰)
- ۱۷ نیایش و عرض نیاز به پیشگاه خداوند، محبت خداوند را در قلب تقویت می‌سازد (۵/۰) غفلت از خداوند را کم می‌کند و انسان را بهره‌مند از کمک‌های الهی می‌نماید. (درس ۴) (۵/۰)
- ۱۸ مسئولیت‌پذیری (درس ۵) (۵/۰)
- ۱۹ (غ) (درس ۵) (۵/۰)
- ۲۰ طول (درس ۵) (۵/۰)
- ۲۱ تفکر و تصمیم (درس ۵) (۵/۰)

۲۲ گزینه «۱»: قضای الهی (درس ۶) (۵/۰)

۲۳ الف ← ۳ (درس ۲) (۵/۰) / ب) ← ۱ (درس ۲) (۵/۰) / ج) ← ۴ (درس ۴) (۵/۰) / د) ← ۲ (درس ۵) (۵/۰)

۲۴ یک از تقدیرات الهی برای انسان این است که او دارای اختیار باشد؛ یعنی مثلاً همان‌طور که خداوند به آب ویژگی مایع بودن را داده است به انسان نیز ویژگی مختار بودن را عطا کرده است. (۵/۰) به تعبیر دیگر، خداوند این‌گونه تعیین کرده که انسان کارهایش را با اختیار انجام دهد. و کسی نمی‌تواند از اختیار که ویژگی ذاتی اوست، فرار کند؛ حتی اگر بخواهد آن را انکار کند باز هم این یک کار اختیاری بوده، چون همین کار را با خواست و اراده خود انجام داده است. (درس ۵) (۵/۰)

۲۵ سنت سبقت رحمت بر غضب (درس ۶) (۵/۰)

۲۶ (ص) (درس ۶) (۵/۰)

۲۷ رشد و کمال (۵/۰) - عقب‌ماندگی و خسران (درس ۶) (۵/۰)

۲۸ گزینه «۲»: امداد خاص (توفیق الهی) (درس ۶) (۵/۰)

۲۹ در برابر دعوت انبیا به دین الهی مردم دو دسته می‌شوند:

۱) دسته‌ای به ندای حقیقت پاسخ مثبت می‌دهند و هدایت را می‌پذیرند.
 ۲) دسته‌ای لجاجت ورزیده و در مقابل حق می‌ایستند. هر کس هر کدام از این دو راه را انتخاب کند، می‌تواند از امکاناتی که خداوند در اختیارش قرار داده استفاده کند تا در همان مسیری که انتخاب کرده به پیش رود و باطن خود را آشکار کند. (۵/۰) در واقع خداوند امکانات و لوازم رسیدن به خواسته‌ها و هدف‌های هر دو گروه را یکسان فراهم کرده است. کسی که راه حق را برمی‌گزیند مراتب کمال را می‌پیماید و کسی که فقط دنیا را انتخاب کرده و برای آن تلاش می‌کند همان را به دست می‌آورد. البته اینان عواقب زیان‌بار تصمیم غلط خود را در آخرت مشاهده خواهند کرد. بنابراین روی آوردن دنیا و لذت‌های دنیای به برخی انسان‌های گناهکار نشانه لطف خداوند به آنان نیست. (درس ۴) (۵/۰)

امتحان ۲ - نوبت اول

- ۱ زیرا موجودات جهان پیوسته از او درخواست می‌کنند و هر لحظه به او نیازمندند. (درس ۱) (۵/۰)
- ۲ (ص) (درس ۱) (۵/۰)
- ۳ علم - قدرت (درس ۱) (۵/۰)
- ۴ الف) گزینه «۱»: چگونگی وجود خدا / ب) گزینه «۱»: فطرت (درس ۱) (مهرمورد) (۵/۰)
- ۵ مقدمه اول: ما و این جهان پدیده هستیم و وجودمان از خودمان نبوده و نیست (۵/۰) / مقدمه دوم: موجوداتی که پدیده هستند نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد. (۵/۰) / نتیجه: ما و همه پدیده‌های جهان در پدیدآمدن و هست شدن خود به آفریننده‌ای که سرچشمه هستی است (خدا) نیازمندیم. (درس ۱) (۵/۰)
- ۶ ۱) توحید در ولایت ۲) توحید در ربوبیت (درس ۲) (مهرمورد) (۵/۰)
- ۷ مادی - غیرمادی (درس ۲) (۵/۰)